

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — क्रम पाठः

चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

वसोर्धारादिशिष्टसंस्काराभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

अग्नाविष्णू सजोषसा । अग्नाविष्णू इत्यग्ना—विष्णू । सजोषसेमाः । सजोषसेति स—
जोषसा । इमा वर्द्धन्तु । वर्द्धन्तु वाम् । वाङ्गिरः । गिर इति गिरः ॥ द्युम्नैर् वाजेभिः । वाजेभिरा ।
आ गतम् । गतमिति गतम् ॥ वाजश्च । च मे । मे प्रसवः । प्रसवश्च । प्रसव इति प्र—सवः । च
मे । मे प्रयतिः । प्रयतिश्च । प्रयतिरिति प्र—यतिः । च मे । मे प्रसितिः । प्रसितिश्च । प्रसिति रिति
प्र—सितिः । च मे । मे धीतिः । धीतिश्च । च मे । मे क्रतुः । क्रतुश्च । च मे । मे स्वरः । स्वरश्च ।
च मे । मे श्लोकः । श्लोकश्च । च मे । मे श्रावः । श्रावश्च । च मे । मे श्रुतिः । श्रुतिश्च । च मे । मे
ज्योतिः । ज्योतिश्च । च मे । मे सुवः । सुवश्च । च मे । मे प्राणः । प्राणश्च । प्राण इति प्र—अनः । च
मे । मेऽपानः । अपानश्च । अपान इत्यप—अनः । ॥ [१] ॥ च मे । म व्यानः । व्यानश्च । व्यान
इति वि—अनः । च मे । मेऽसुः । असुश्च । च मे । मे चित्तम् । चित्तम् च । च मे । म आधीतम् ।
आधीतम् च । आधीतमित्या—धीतम् । च मे । मे वाक् । वाक् च । च मे । मे मनः । मनश्च । च
मे । मे चरब्धुः । चरब्धुश्च । च मे । मे श्रोत्रम् । श्रोत्रम् च । च मे । मे दख्बः । दख्बश्च । च मे ।
मे बलम् । बलम् च । च मे । म ओजः । ओजश्च । च मे । मे सहः । सहश्च । च मे । म आयुः ।
आयुश्च । च मे । मे जरा । जरा च । च मे । म आत्मा । आत्मा च । च मे । मे तनूः । तनूश्च । च
मे । मे शर्म । शर्म च । च मे । मे वर्म । वर्म च । च मे । मेऽङ्गानि । अङ्गानि च । च मे । मेऽस्थानि ।

अ॒स्थानि॑ च। च॒ मे। मे॒ परू॑श्चि। परू॑श्चि च। च॒ मे। मे॒ शरी॑राणि। शरी॑राणि च। च॒ मे। म॒
इति॑ मे॥ ॥ [२] ॥

(अ॒पान॑ स्तनू॒श्च मे॒ ऽष्टा॑र्दश च)

॥ १ ॥

★

ज्यैष्ठ्य॑म् च। च॒ मे। म॒ आधि॑पत्यम्। आधि॑पत्यम् च। आधि॑पत्य॒मित्याधि॑—प॒त्यम्। च॒
मे। मे॒ मन्युः॑। मन्यु॑श्च। च॒ मे। मे॒ भामः॑। भाम॑श्च। च॒ मे। मे॒ऽमः॑। अम॑श्च। च॒ मे। मे॒ऽम्भः॑।
अम्भ॑श्च। च॒ मे। मे॒ जेमा॑। जेमा॑ च। च॒ मे। मे॒ म॒हिमा॑। म॒हिमा॑ च। च॒ मे। मे॒ व॒रिमा॑। व॒रिमा॑
च। च॒ मे। मे॒ प्र॒थिमा॑। प्र॒थिमा॑ च। च॒ मे। मे॒ व॒र्ष्मा॑। व॒र्ष्मा॑ च। च॒ मे। मे॒ द्राघु॑या। द्राघु॑या च।
च॒ मे। मे॒ वृ॒द्धम्। वृ॒द्धम् च। च॒ मे। मे॒ वृ॒द्धिः॑। वृ॒द्धिश्च॑। च॒ मे। मे॒ स॒त्यम्। स॒त्यम् च। च॒
मे। मे॒ श्र॒द्धा॑। श्र॒द्धा॑ च। श्र॒द्धेति॑ श्रत्—धा। च॒ मे। मे॒ जग॑त्। जग॑त् च। च॒ मे। ॥ [३] ॥
मे॒ धन॑म्। धन॑म् च। च॒ मे। मे॒ व॒शः॑। व॒शश्च॑। च॒ मे। मे॒ त्वि॒षिः॑। त्वि॒षिश्च॑। च॒ मे। मे॒ क्री॒डा।
क्री॒डा च॑। च॒ मे। मे॒ मो॒दः॑। मो॒दश्च॑। च॒ मे। मे॒ जा॒तम्। जा॒तम् च॑। च॒ मे। मे॒ ज॒निष्य॑माणम्।
ज॒निष्य॑माणम् च। च॒ मे। मे॒ सू॒क्तम्। सू॒क्तम् च॑। सू॒क्तमि॑ति सु—उ॒क्तम्। च॒ मे। मे॒ सु॒कृत॑म्।
सु॒कृत॑म् च। सु॒कृतमि॑ति सु—कृतम्। च॒ मे। म॒ वि॒त्तम्। वि॒त्तम् च॑। च॒ मे। मे॒ वे॒द्यम्। वे॒द्यम्
च। च॒ मे। मे॒ भू॒तम्। भू॒तम् च॑। च॒ मे। मे॒ भ॒विष्य॑त्। भ॒विष्य॑त् च॑। च॒ मे। मे॒ सु॒गम्। सु॒गम् च॑।
सु॒गमि॑ति सु—गम्। च॒ मे। मे॒ सु॒पथ॑म्। सु॒पथ॑म् च। सु॒पथमि॑ति सु—पथम्। च॒ मे। म॒ ऋ॒द्धम्।
ऋ॒द्धम् च॑। च॒ मे। म॒ ऋ॒द्धिः॑। ऋ॒द्धिश्च॑। च॒ मे। मे॒ कृ॒तम्। कृ॒तम् च॑। च॒ मे। मे॒ कृ॒त्तिः॑।
कृ॒त्तिश्च॑। च॒ मे। मे॒ म॒तिः॑। म॒तिश्च॑। च॒ मे। मे॒ सु॒म॒तिः॑। सु॒म॒तिश्च॑। सु॒म॒तिरि॑ति सु—म॒तिः॑। च॒
मे। म॒ इति॑ मे॥ ॥ [४] ॥

(जग॑च्च ऋ॒द्धिश्च॑तुर्दश च)

॥ २ ॥

★

शम् च। च॒ मे। मे॒ म॒यः॑। म॒यश्च॑। च॒ मे। मे॒ प्रि॒यम्। प्रि॒यम् च॑। च॒ मे। मे॒ऽनु॒कामः॑।
अ॒नु॒काम॑श्च। अ॒नु॒काम॑ इत्य॒नु—कामः॑। च॒ मे। मे॒ कामः॑। काम॑श्च। च॒ मे। मे॒ सौ॒म॒न॒सः॑।

सौमनसश्च। च मे। मे भद्रम्। भद्रम् च। च मे। मे श्रेयः। श्रेयश्च। च मे। मे वस्यः। वस्यश्च।
च मे। मे यशः। यशश्च। च मे। मे भगः। भगश्च। च मे। मे द्रविणम्। द्रविणम् च। च मे। मे
यन्ता। यन्ता च। च मे। मे धर्त्ता। धर्त्ता च। च मे। मे र्षेमः। र्षेमश्च। च मे। मे धृतिः।
धृतिश्च। च मे। मे विश्वम्। विश्वम् च। च मे॥ ॥ [५] ॥ मे महः। महश्च। च मे। मे सवित्।
सवित् च। सवित्दिति सम्—वित्। च मे। मे ज्ञात्रम्। ज्ञात्रम् च। च मे। मे सूः। सूश्च। च मे।
मे प्रसूः। प्रसूश्च। प्रसूरिति प्र—सूः। च मे। मे सीरम्। सीरम् च। च मे। मे लयः। लयश्च। च
मे। म ऋतम्। ऋतम् च। च मे। मेऽमृतम्। अमृतम् च। च मे। मेऽयर्षम्। अयर्षम्
च। च मे। मेऽनामयत्। अनामयच्च। च मे। मे जीवातुः। जीवातुश्च। च मे। मे दीर्घायुत्वम्।
दीर्घायुत्वम् च। दीर्घायुत्वमिति दीर्घायु—त्वम्। च मे। मेऽनमित्रम्। अनमित्रम् च। च मे।
मेऽभयम्। अभयम् च। च मे। मे सुगम्। सुगम् च। सुगमिति सु—गम्। च मे। मे शयनम्।
शयनम् च। च मे। मे सूषा। सूषा च। सूषेति सु—उषा। च मे। मे सुदिनम्। सुदिनम् च।
सुदिनमिति सु—दिनम्। च मे। म इति मे॥ ॥ [६] ॥

(विश्वम् च शयनं मष्टौ च)

॥ ३ ॥

★

ऊर्कं च। च मे। मे सूनृता। सूनृता च। च मे। मे पयः। पयश्च। च मे। मे रसः। रसश्च।
च मे। मे घृतम्। घृतम् च। च मे। मे मधु। मधु च। च मे। मे सग्धिः। सग्धिश्च। च मे।
मे सपीतिः। सपीतिश्च। सपीतिरिति स—पीतिः। च मे। मे कृषिः। कृषिश्च। च मे। मे वृष्टिः।
वृष्टिश्च। च मे। मे जैत्रम्। जैत्रम् च। च मे। म औद्भिद्यम्। औद्भिद्यम् च। औद्भिद्य-
मित्यौत्—भिद्यम्। च मे। मे रयिः। रयिश्च। च मे। मे रायः। रायश्च। च मे। मे पुष्टम्। पुष्टम्
च। च मे। मे पुष्टिः। पुष्टिश्च। च मे। मे विभु। विभु च। विभ्विति वि—भु। च मे॥ ॥ [७] ॥
मे प्रभु। प्रभु च। प्रभ्विति प्र—भु। च मे। मे बहु। बहु च। च मे। मे भूयः। भूयश्च। च मे।
मे पूर्णम्। पूर्णम् च। च मे। मे पूर्णतरम्। पूर्णतरम् च। पूर्णतरमिति पूर्ण—तरम्। च मे।
मेऽरुषेतिः। अरुषेतिश्च। च मे। मे कूरवाः। कूरवाश्च। च मे। मेऽन्नम्। अन्नम् च। च
मे। मेऽरुषुत्। अरुषुच्च। च मे। मे व्रीहयः। व्रीहयश्च। च मे। मे यवाः। यवाश्च। च मे।

मे माषाः। माषाश्च। च मे। मे तिलाः। तिलाश्च। च मे। मे मुद्गाः। मुद्गाश्च। च मे। मे खल्वाः। खल्वाश्च। च मे। मे गोधूमाः। गोधूमाश्च। च मे। मे मसुराः। मसुराश्च। च मे। मे प्रियङ्गवः। प्रियङ्गवश्च। च मे। मेऽणवः। अणवश्च। च मे। मे श्यामाकाः। श्यामाकाश्च। च मे। मे नीवाराः। नीवाराश्च। च मे। म इति मे॥ ॥ [८] ॥

(विभु च मसुराश्चतुर्दश च)

॥ ४ ॥

★

अश्मा च। च मे। मे मृत्तिका। मृत्तिका च। च मे। मे गिरयः। गिरयश्च। च मे। मे पर्वताः। पर्वताश्च। च मे। मे सिकताः। सिकताश्च। च मे। मे वनस्पतयः। वनस्पतयश्च। च मे। मे हिरण्यम्। हिरण्यम् च। च मे। मेऽयः। अयश्च। च मे। मे सीसम्। सीसम् च। च मे। मे त्रपु। त्रपुश्च। च मे। मे श्यामम्। श्यामम् च। च मे। मे लोहम्। लोहम् च। च मे। मेऽग्निः। अग्निश्च। च मे। म आपः। आपश्च। च मे। मे वीरुधः। वीरुधश्च। च मे। म ओषधयः। ओषधयश्च। च मे। मे कृष्टपच्यम्। कृष्टपच्यम् च। कृष्टपच्यमिति कृष्ट—पच्यम्। च मे। ॥ [९] ॥ मेऽकृष्टपच्यम्। अकृष्टपच्यम् च। अकृष्टपच्यमित्यकृष्ट—पच्यम्। च मे। मे ग्राम्याः। ग्राम्याश्च। च मे। मे पशवः। पशव आरण्याः। आरण्याश्च। च यज्ञेन। यज्ञेन कल्पन्ताम्। कल्पन्ताव्वित्तम्। वित्तम् च। च मे। मे वित्तिः। वित्तिश्च। च मे। मे भूतम्। भूतम् च। च मे। मे भूतिः। भूतिश्च। च मे। मे वसु। वसु च। च मे। मे वसतिः। वसतिश्च। च मे। मे कर्म। कर्म च। च मे। मे शक्तिः। शक्तिश्च। च मे। मेऽर्थः। अर्थश्च। च मे। म एमः। एमश्च। च मे। म इति। इतिश्च। च मे। मे गतिः। गतिश्च। च मे। म इति मे॥ ॥ [१०] ॥

(कृष्टपच्यम् चाऽष्टाचत्वारिंशच्च)

॥ ५ ॥

★

अग्निश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे सोमः। सोमश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे सविता। सविता च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे सरस्वती। सरस्वती च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे पूषा। पूषा च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे

बृहस्पतिः। बृहस्पतिश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे मित्रः। मित्रश्च। च मे। म इन्द्रः।
 इन्द्रश्च। च मे। मे वरुणः। वरुणश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे त्वष्टा। त्वष्टा च। च
 मे। ॥ [११] ॥ म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे धाता। धाता च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च
 मे। मे विष्णुः। विष्णुश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मेऽश्विनौ। अश्विनौ च। च मे। म
 इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे मरुतः। मरुतश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे विश्वे। विश्वे
 च। च मे। मे देवाः। देवा इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे पृथिवी। पृथिवी च। च मे। म इन्द्रः।
 इन्द्रश्च। च मे। मेऽन्तरिक्षम्। अन्तरिक्षम् च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे द्यौः।
 द्यौश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे दिशः। दिशश्च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे
 मूर्द्धा। मूर्द्धा च। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। मे प्रजापतिः। प्रजापतिश्च। प्रजापतिरिति
 प्रजा—पतिः। च मे। म इन्द्रः। इन्द्रश्च। च मे। म इति मे॥ ॥ [१२] ॥

(त्वष्टा च द्यौश्च म एकविंशतिश्च)

॥ ६ ॥

★

अ॒शुश्च। च मे। मे र॒श्मिः। र॒श्मिश्च। च मे। मेऽदा॑भ्यः। अदा॑भ्यश्च। च मे। मेऽधि॑पतिः।
 अधि॑पतिश्च। अधि॑पतिरित्यधि—पतिः। च मे। म उपा॑शुः। उपा॑शुश्च। उपा॑शुरित्युप—
 अ॒शुः। च मे। मेऽन्तर्या॑मः। अन्तर्या॑मश्च। अन्तर्या॑म इत्यन्तः—यामः। च मे। म ऐन्द्र॑-
 वायवः। ऐन्द्र॑वायवश्च। ऐन्द्र॑वायव इत्यैन्द्र—वायवः। च मे। मे मैत्रा॑वरुणः। मैत्रा॑वरुणश्च।
 मैत्रा॑वरुण इति मैत्रा—वरुणः। च मे। म आ॒श्विनः। आ॒श्विनश्च। च मे। मे प्रति॑प्रस्थानः। प्रति॑-
 प्रस्थानश्च। प्रति॑प्रस्थान इति प्रति—प्रस्थानः। च मे। मे शुक्रः। शुक्रश्च। च मे। मे म॒न्थी। म॒न्थी
 च। च मे। म आ॒ग्रयणः। आ॒ग्रयणश्च। च मे। मे वैश्व॑देवः। वैश्व॑देवश्च। वैश्व॑देव इति वैश्व—
 देवः। च मे। मे ध्रुवः। ध्रुवश्च। च मे। मे वैश्वान॑रः। वैश्वान॑रश्च। च मे। म ऋतु॑ग्रहाः। ऋतु॑ग्र-
 हाश्च। ऋतु॑ग्रहा इत्यृतु—ग्रहाः। च मे। ॥ [१३] ॥ मेऽति॑ग्राह्याः। अति॑ग्राह्याश्च। अति॑ग्राह्या
 इत्यति—ग्राह्याः। च मे। म ऐन्द्रा॑ग्नः। ऐन्द्रा॑ग्नश्च। ऐन्द्रा॑ग्न इत्यैन्द्र—अग्नः। च मे। मे वैश्व॑-
 देवः। वैश्व॑देवश्च। वैश्व॑देव इति वैश्व—देवः। च मे। मे मरु॑त्वतीयाः। मरु॑त्वतीयाश्च। च मे। मे
 मा॒हेन्द्रः। मा॒हेन्द्रश्च। मा॒हेन्द्र इति माहा—इन्द्रः। च मे। म आ॒दित्यः। आ॒दित्यश्च। च मे। मे

सावित्रः । सावित्रश्च । च मे । मे सारस्वतः । सारस्वतश्च । च मे । मे पौष्णः । पौष्णश्च । च मे । मे पालीवतः । पालीवतश्च । पालीवत इति पाली—वतः । च मे । मे हारियोजनः । हारियोजनश्च । हारियोजन इति हारि—योजनः । च मे । म इति मे ॥ ॥ [१४] ॥

(ऋतुग्रहाश्च चतुस्त्रिंशच्च)

॥ ७ ॥

★

इद्धम् । च मे । मे बरुहिः । बरुहिश्च । च मे । मे वेदिः । वेदिश्च । च मे । मे धिष्ण्याः । धिष्ण्याश्च । च मे । मे स्रुचः । स्रुचश्च । च मे । मे चमसाः । चमसाश्च । च मे । मे ग्रावाणः । ग्रावाणश्च । च मे । मे स्वरवः । स्वरवश्च । च मे । म उपरवाः । उपरवाश्च । उपरवा इत्युप—रवाः । च मे । मेऽधिषवणे । अधिषवणे च । अधिषवणे इत्यधि—सवने । च मे । मे द्रोणकलशः । द्रोणकलशश्च । द्रोणकलश इति द्रोण—कलशः । च मे । मे वायव्यानि । वायव्यानि च । च मे । मे पूतभृत् । पूतभृच्च । पूतभृदिति पूत—भृत् । च मे । म आधवनीयः । आधवनीयश्च । आधवनीय इत्या—धवनीयः । च मे । म आग्नीद्घम् । आग्नीद्घम् च । आग्नीद्घमित्याग्नि—इद्घम् । च मे । मे हविर्द्धानम् । हविर्द्धानम् च । हविर्द्धानमिति हविः—धानम् । च मे । मे गृहाः । गृहाश्च । च मे । मे सदः । सदश्च । च मे । मे पुरोडाशाः । पुरोडाशाश्च । च मे । मे पचताः । पचताश्च । च मे । मेऽवभृथः । अवभृथश्च । अवभृथ इत्यव—भृथः । च मे । मे स्वगाकारः । स्वगाकारश्च । स्वगाकार इति स्वगा—कारः । च मे । म इति मे ॥ ॥ [१५] ॥

(गृहाश्च षोडश च)

॥ ८ ॥

★

अग्निश्च । च मे । मे घर्मः । घर्मश्च । च मे । मेऽर्कः । अर्कश्च । च मे । मे सूर्यः । सूर्यश्च । च मे । मे प्राणः । प्राणश्च । प्राण इति प्र—अनः । च मे । मेऽश्वमेधः । अश्वमेधश्च । अश्वमेध इत्यश्व—मेधः । च मे । मे पृथिवी । पृथिवी च । च मे । मेऽदितिः । अदितिश्च । च मे । मे दितिः । दितिश्च । च मे । मे द्यौः । द्यौश्च । च मे । मे शक्रीः । शक्रीरङ्गुलयः । अङ्गुलयो दिशः । दिशश्च । च मे । मे यज्ञेन । यज्ञेन कल्पन्ताम् । कल्पन्तामृक् । ऋक् च । च मे । मे साम ।

सामं च। च मे। मे स्तोमः। स्तोमश्च। च मे। मे यजुः। यजुश्च। च मे। मे दीर्घा। दीर्घा
च। च मे। मे तपः। तपश्च। च मे। म ऋतुः। ऋतुश्च। च मे। मे व्रतम्। व्रतम् च। च मे।
मेऽहोरात्रयोः। अहोरात्रयोर्वृष्ट्या। अहोरात्रयोरित्यहः—रात्रयोः। वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे। बृहद्र-
थन्तरे च। बृहद्रथन्तरे इति बृहत्—रथन्तरे। च मे। मे यज्ञेन। यज्ञेन कल्पेताम्। कल्पेतामिति
कल्पेताम्॥ ॥ [१६] ॥

(दीर्घाऽष्टादश च)

॥ ९ ॥

★

गर्भाश्च। च मे। मे वथ्साः। वथ्साश्च। च मे। मे त्र्यविः। त्र्यविश्च। त्र्यविरिति त्रि—
अविः। च मे। मे त्र्यवी। त्र्यवी च। त्र्यवीति त्रि—अवी। च मे। मे दित्यवाट्। दित्यवाट् च।
दित्यवाडिति दित्य—वाट्। च मे। मे दित्यौही। दित्यौही च। च मे। मे पञ्चाविः। पञ्चाविश्च।
पञ्चाविरिति पञ्च—अविः। च मे। मे पञ्चावी। पञ्चावी च। पञ्चावीति पञ्च—अवी। च मे। मे
त्रिवथ्सः। त्रिवथ्सश्च। त्रिवथ्स इति त्रि—वथ्सः। च मे। मे त्रिवथ्सा। त्रिवथ्सा च। त्रिवथ्सेति
त्रि—वथ्सा। च मे। मे तुर्यवाट्। तुर्यवाट् च। तुर्यवाडिति तुर्य—वाट्। च मे। मे तुर्यौही।
तुर्यौही च। च मे। मे पष्ठवाट्। पष्ठवाट् च। पष्ठवादिति पष्ठ—वाट्। च मे। मे पष्ठौही। पष्ठौही
च। च मे। म उरुषा। उरुषा च। च मे। मे वशा। वशा च। च मे। म ऋषभः। ऋषभश्च। च
मे। ॥ [१७] ॥ मे वेहत्। वेहच् च। च मे। मेऽनङ्गान्। अनङ्गान् च। च मे। मे धेनुः। धेनुश्च।
च मे। म आयुः। आयुर् यज्ञेन। यज्ञेन कल्पताम्। कल्पताम् प्राणः। प्राणो यज्ञेन। प्राण
इति प्र—अनः। यज्ञेन कल्पताम्। कल्पतामपानः। अपानो यज्ञेन। अपान इत्यप—अनः।
यज्ञेन कल्पताम्। कल्पताव्य्यानः। व्यानो यज्ञेन। व्यान इति वि—अनः। यज्ञेन कल्पताम्।
कल्पताम् चरुषुः। चरुषुर् यज्ञेन। यज्ञेन कल्पताम्। कल्पताङ्गु श्रोत्रम्। श्रोत्रय्यज्ञेन। यज्ञेन
कल्पताम्। कल्पतामनः। मनो यज्ञेन। यज्ञेन कल्पताम्। कल्पताव्वाक्। वाग् यज्ञेन। यज्ञेन
कल्पताम्। कल्पतामात्मा। आत्मा यज्ञेन। यज्ञेन कल्पताम्। कल्पताय्यज्ञः। यज्ञो यज्ञेन।
यज्ञेन कल्पताम्। कल्पतामिति कल्पताम्॥ ॥ [१८] ॥

(ऋषभश्च चत्वारिंशच्च)

॥ १० ॥

एका च। च मे। मे तिस्रः। तिस्रश्च। च मे। मे पञ्च। पञ्च च। च मे। मे सप्त। सप्त च। च मे।
मे नव। नव च। च मे। म एकादश। एकादश च। च मे। मे त्रयोदश। त्रयोदश च। त्रयोदशेति
त्रयः—दश। च मे। मे पञ्चदश। पञ्चदश च। पञ्चदशेति पञ्च—दश। च मे। मे सप्तदश। सप्तदश
च। सप्तदशेति सप्त—दश। च मे। मे नवदश। नवदश च। नवदशेति नव—दश। च मे। म
एकविंशतिः। एकविंशतिश्च। एकविंशतिरित्येक—विंशतिः। च मे। मे त्रयोविंशतिः।
त्रयोविंशतिश्च। त्रयोविंशतिरिति त्रयः—विंशतिः। च मे। मे पञ्चविंशतिः। पञ्चविंश-
तिश्च। पञ्चविंशतिरिति पञ्च—विंशतिः। च मे। मे सप्तविंशतिः। सप्तविंशतिश्च। सप्त-
विंशतिरिति सप्त—विंशतिः। च मे। मे नवविंशतिः। नवविंशतिश्च। नवविंशतिरिति
नव—विंशतिः। च मे। म एकत्रिंशत्। एकत्रिंशच्च। एकत्रिंशदित्येक—त्रिंशत्। च
मे। मे त्रयस्त्रिंशत्। त्रयस्त्रिंशच्च। त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः—त्रिंशत्। च मे। ॥ [१९] ॥
मे चतस्रः। चतस्रश्च। च मे। मेऽष्टौ। अष्टौ च। च मे। मे द्वादश। द्वादश च। च मे। मे षोडश।
षोडश च। च मे। मे विंशतिः। विंशतिश्च। च मे। मे चतुर्विंशतिः। चतुर्विंशतिश्च।
चतुर्विंशतिरिति चतुः—विंशतिः। च मे। मेऽष्टाविंशतिः। अष्टाविंशतिश्च। अष्टाविंश-
तिरित्यष्टा—विंशतिः। च मे। मे द्वात्रिंशत्। द्वात्रिंशच्च। च मे। मे षड्विंशत्। षड्विं-
शच्च। षड्विंशदिति षट्—त्रिंशत्। च मे। मे चत्वारिंशत्। चत्वारिंशच्च। च मे। मे
चतुश्चत्वारिंशत्। चतुश्चत्वारिंशच्च। चतुश्चत्वारिंशदिति चतुः—चत्वारिंशत्। च मे।
मेऽष्टाचत्वारिंशत्। अष्टाचत्वारिंशच्च। अष्टाचत्वारिंशदित्यष्टा—चत्वारिंशत्। च मे।
मे वाजः। वाजश्च। च प्रसवः। प्रसवश्च। प्रसव इति प्र—सवः। चापिजः। अपिजश्च। अपिज
इत्यपि—जः। च क्रतुः। क्रतुश्च। च सुवः। सुवश्च। च मूर्द्धा। मूर्द्धा च। च व्यश्जियः। व्यश्जि-
यश्च। व्यश्जिय इति वि—अश्जियः। चान्त्यायनः। आन्त्यायनश्च। चान्त्यः। अन्त्यश्च। च
भौवनः। भौवनश्च। च भुवनः। भुवनश्च। चाधिपतिः। अधिपतिश्च। अधिपतिरित्यधि—पतिः।
चेति च॥ ॥ [२०] ॥

(त्रयस्त्रिंशश्च व्यश्जिय एकादश च)

॥ ११ ॥

वाजो नः । नः सप्त । सप्त प्रदिशः । प्रदिशश्चतस्रः । प्रदिश इति प्र—दिशः । चतस्रो वा । वा
 परावतः । परावत इति परा—वतः ॥ वाजो नः । नो विश्वैः । विश्वैर् देवैः । देवैर् धनसातौ । धन-
 साताविह । धनसाताविति धन—सातौ । इहावतु । अवत्वित्यवतु ॥ विश्वे अद्य । अद्य मरुतः ।
 मरुतो विश्वे । विश्व ऊती । ऊती विश्वे । विश्वे भवन्तु । भवन्त्वग्नयः । अग्नयः समिद्धाः । समिद्धा
 इति सम्—इद्धाः ॥ विश्वे नः । नो देवाः । देवा अवसा । अवसा । आ गमन्तु । गमन्तु विश्वम् ।
 विश्वमस्तु । अस्तु द्रविणम् । द्रविणव्वाजः । वाजो अस्मे । अस्मे इत्यस्मे ॥ वाजस्य प्रसवम् ।
 प्रसवम् देवाः । प्रसवमिति प्र—सवम् । देवा रथैः । रथैर् यात । याता हिरण्ययैः । हिरण्ययैरिति
 हिरण्ययैः ॥ अग्निरिन्द्रः । इन्द्रो बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् मरुतः । मरुतः सोमपीतये । सोमपीतय
 इति सोम—पीतये ॥ वाजेवाजेऽवत । वाजेवाज इति वाजे—वाजे । अवत वाजिनः । वाजिनो
 नः । नो धनेषु । धनेषु विप्राः । ॥ [२१] ॥ विप्रा अमृताः । अमृता ऋतज्ञाः । ऋतज्ञा इत्यृत—
 ज्ञाः ॥ अस्य मदध्वः । मदध्वः पिबत । पिबत मादयदध्वम् । मादयदध्वम् तृप्ताः । तृप्ता यात ।
 यात पथिभिः । पथिभिर् देवानैः । पथिभिरिति पथि—भिः । देवानैरिति देव—यानैः । वाजः
 पुरस्तात् । पुरस्तादुत । उत मद्ध्यतः । मद्ध्यतो नः । नो वाजः । वाजो देवान् । देवाः ऋतुभिः ।
 ऋतुभिः कल्पयाति । ऋतुभिरित्यृतु—भिः । कल्पयातीति कल्पयाति ॥ वाजस्य हि । हि प्रसवः ।
 प्रसवो नन्नमीति । प्रसव इति प्र—सवः । नन्नमीति विश्वाः । विश्वा आशाः । आशा वाज-
 पतिः । वाजपतिर् भवेयम् । वाजपतिरिति वाज—पतिः । भवेयमिति भवेयम् ॥ पयः पृथिव्याम् ।
 पृथिव्याम् पयः । पय ओषधीषु । ओषधीषु पयः । पयो दिवि । दिव्यन्तरिख्वे । अन्तरिख्वे पयः ।
 पयो धाम् । धामिति धाम् ॥ पयस्वतीः प्रदिशः । प्रदिशः सन्तु । प्रदिश इति प्र—दिशः । सन्तु
 मह्यम् । मह्यमिति मह्यम् ॥ सम् मा । मा सृजामि । सृजामि पयसा । पयसा घृतेन । घृतेन सम् ।
 सम् मा । मा सृजामि । सृजाम्यपः । अप ओषधीभिः । ॥ [२२] ॥ ओषधीभिरित्योषधि—
 भिः ॥ सौऽहम् । अहव्वाजम् । वाजः सनेयम् । सनेयमग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ नक्तोषासा समनसा ।
 समनसा विरूपे । समनसेति स—मनसा । विरूपे धापयेते । विरूपे इति वि—रूपे । धापयेते
 शिशुम् । धापयेते इति धापयेते । शिशुमेकम् । एकः समीची । समीची इति समीची ॥ द्यावा

ख्वाम। ख्वामा रुक्मः। रुक्मो अन्तः। अन्तर् वि। वि भाति। भाति देवाः। देवा अग्निम्।
अग्निम् धारयन्न। धारयन् द्रविणोदाः। द्रविणोदा इति द्रविणः—दाः॥ समुद्रौऽसि। असि
नभस्वान्। नभस्वानाद्र्ददानुः। आर्द्रदानुः शम्भूः। आर्द्रदानुरित्यार्द्र—दानुः। शम्भूर मयोभूः।
शम्भूरिति शम्—भूः। मयोभूरभि। मयोभूरिति मयः—भूः। अभि मा। मा वाहि। वाहि स्वाहा।
स्वाहा मारुतः। मारुतौऽसि। असि मरुताम्। मरुताम् गणः। गणः शम्भूः। शम्भूर मयोभूः।
शम्भूरिति शम्—भूः। मयोभूरभि। मयोभूरिति मयः—भूः। अभि मा। मा वाहि। वाहि स्वाहा।
स्वाहाऽवस्युः। अवस्युरसि। असि दुवस्वान्। दुवस्वाञ्छम्भूः। शम्भूर मयोभूः। शम्भूरिति
शम्—भूः। मयोभूरभि। मयोभूरिति मयः—भूः। अभि मा। मा वाहि। वाहि स्वाहा। स्वाहेति
स्वाहा॥ ॥ [२३] ॥

(धनेष्वपो दुवस्वाञ्छम्भूर्मयोभूरभि मा द्वे च)

॥ १२ ॥

★

अग्निर्युनज्मि। युनज्मि शर्वसा। शर्वसा घृतेन। घृतेन दिव्यम्। दिव्यं सुपर्णम्। सुपर्ण-
व्ययसा। सुपर्णमिति सु—पर्णम्। व्ययसा बृहन्तम्। बृहन्तमिति बृहन्तम्॥ तेन वयम्। वयम्
पतेम। पतेम ब्रह्मस्य। ब्रह्मस्य विष्टपम्। विष्टपं सुवः। सुवो रुहाणाः। रुहाणा अधि। अधि
नाके। नाके उत्तमे। उत्तम इत्युत्—तमे॥ इमौ ते। ते पृथ्वौ। पृथ्वावजरौ। अजरौ पतत्रिणः।
पतत्रिणो याभ्याम्। याभ्यां रक्षांसि। रक्षांस्यपहंसि। अपहंस्यग्ने। अपहंसीत्यप—
हंसि। अग्न इत्यग्ने॥ ताभ्याम् पतेम। पतेम सुकृताम्। सुकृताम्। सुकृतमिति सु—कृताम्।
उ लोकम्। लोकय्यत्र। यत्रर्षयः। ऋषयः प्रथमजाः। प्रथमजा ये। प्रथमजा इति प्रथम—
जाः। ये पुराणाः। पुराणा इति पुराणाः॥ चिदसि। असि समुद्रयोनिः। समुद्रयोनिरिन्दुः।
समुद्रयोनिरिति समुद्र—योनिः। इन्दुर् दक्षः। दक्षः श्येनः। श्येन ऋतावा। ऋतावेत्युत्—
वा॥ हिरण्यपक्षः शकुनः। हिरण्यपक्ष इति हिरण्य—पक्षः। शकुनो भुरण्युः। भुरण्युर्
महान्। महान् सधस्थे। सधस्थे ध्रुवः। सधस्थ इति सध—स्थे। ध्रुव आ। ॥ [२४] ॥ आ
निषत्तः। निषत्त इति नि—सत्तः॥ नमस्ते। ते अस्तु। अस्तु मा। मा मा। मा हिंसीः। हिंसीर्
विश्वस्य। विश्वस्य मूर्द्धन्। मूर्द्धन्धि। अधि तिष्ठसि। तिष्ठसि श्रितः। श्रित इति श्रितः॥ समुद्रे

ते॑ । ते हृदयम् । हृदयमन्तः । अन्तरायुः । आयुर् द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी भुवनेषु । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । भुवनेष्वर्पिते । अर्पिते इत्यर्पिते ॥ उद्भो दत्त । दत्तोदधिम् । उदधिम् भिन्त । उदधिमित्युद—धिम् । भिन्त दिवः । दिवः पर्जन्यात् । पर्जन्यादन्तरिक्षात् । अन्तरिक्षात् पृथिव्याः । पृथिव्यास्ततः । ततो नः । नो वृष्ट्या । वृष्ट्याऽवत । अवतेत्यवत ॥ दिवो मूर्द्धा । मूर्द्धाऽसि । असि पृथिव्या । पृथिव्या नाभिः । नाभिरूर्क । ऊर्गपाम् । अपामोषधीनाम् । ओषधीनामित्योषधीनाम् ॥ विश्वायुः शर्म । विश्वायुरिति विश्व—आयुः । शर्म सप्रथाः । सप्रथानमः । सप्रथा इति स—प्रथाः । नमस्पथे । पथ इति पथे ॥ येनर्षयः । ऋषयस्तपसा । तपसा सत्रम् । सत्रमासत ॥ [२५] ॥ आसतेन्धानाः । इन्धाना अग्निम् । अग्निं सुवः । सुवराभरन्तः । आभरन्त इत्या—भरन्तः ॥ तस्मिन्नहम् । अहम् नि । नि दधे । दधे नाके । नाके अग्निम् । अग्निमेतम् । एतय्यम् । यमाहुः । आहुर् मनवः । मनवः स्तीर्णबर्हिषिम् । स्तीर्णबर्हिषमिति स्तीर्ण—बर्हिषम् ॥ तम् पत्नीभिः । पत्नीभिरनु । अनु गच्छेम । गच्छेम देवाः । देवाः पुत्रैः । पुत्रैर् भ्रातृभिः । भ्रातृभिरित् भ्रातृ—भिः । उत वा । वा हिरण्यैः । हिरण्यैरिति हिरण्यैः ॥ नाकम् गृह्णानाः । गृह्णानाः सुकृतस्य । सुकृतस्य लोके । सुकृतस्येति सु—कृतस्य । लोके तृतीये । तृतीये पृष्ठे । पृष्ठे अधि । अधि रोचने । रोचने दिवः । दिव इति दिवः ॥ आ वाचः । वाचो मर्द्ध्यम् । मर्द्ध्यमरुहत् । अरुहद् भुरण्युः । भुरण्युरयम् । अयमग्निः । अग्निः सत्पतिः । सत्पतिश्चेकितानः । सत्पतिरिति सत्—पतिः । चेकितान इति चेकितानः ॥ पृष्ठे पृथिव्याः । पृथिव्या निहितः । निहितो दर्विद्युतत् । निहित इति नि—हितः । दर्विद्युतदधस्पदम् । अधस्पदम् कृणुते । अधस्पदमित्यधः—पदम् । कृणुते ये ॥ [२६] ॥ ये पृतन्यवः । पृतन्यव इति पृतन्यवः ॥ अयमग्निः । अग्निर् वीरतमः । वीरतमो वयोधाः । वीरतम इति वीर—तमः । वयोधाः सहस्रियः । वयोधा इति वयः—धाः । सहस्रियो दीप्यताम् । दीप्यतामप्रयुच्छन् । अप्रयुच्छन्नित्यप्र—युच्छन् ॥ विभ्राजमानः सरिरस्य । विभ्राजमान इति वि—भ्राजमानः । सरिरस्य मर्द्ध्ये । मर्द्ध्य उप । उप प्र । प्र यात । यात दिव्यानि । दिव्यानि धाम । धामेति धाम ॥ सम् प्र । प्र च्यवद्धम् । च्यवद्धमनु । अनु सम् । सम् प्र । प्र यात । याताग्ने । अग्ने पथः । पथो देवयानान् । देवयानान् कृणुध्वम् । देवयानानिति देव—यानान् । कृणुध्वमिति

कृणुध्वम्॥ अस्मिन्थ सधस्थे॥ सधस्थे अधि। सधस्थ इति सध—स्थे। अब्ध्युत्तरस्मिन्।
 उत्तरस्मिन् विश्वे॥ उत्तरस्मिन्नित्युत्—तरस्मिन्। विश्वे देवाः। देवा यजमानः। यजमानश्च।
 च सीदत। सीदतेति सीदत॥ येना सहस्रम्। सहस्रव्वहसि। वहसि येन। येनाग्ने। अग्ने सर्व-
 वेदसम्। सर्ववेदसमिति सर्व—वेदसम्। तेनेमम्। इमय्यज्ञम्। यज्ञम् नः। नो वह। वह देव-
 यानः। देवयानो यः। देवयान इति देव—यानः। य उत्तमः॥ ॥ [२७] ॥ उत्तम इत्युत्—
 तमः। उद् बुद्ध्यस्व। बुद्ध्यस्वाग्ने। अग्ने प्रति। प्रति जागृहि। जागृह्येनम्। एनमिष्टापूर्ते। इष्टा-
 पूर्ते सम्। इष्टापूर्ते इतीष्टा—पूर्ते। स५ सृजेथाम्। सृजेथामयम्। अयम् च। चेति च॥ पुनः
 कृण्वन्न। कृण्व५स्त्वा॥ त्वा पितरम्। पितरय्युवानम्। युवानमन्वाता५सीत्। अन्वाता५सीत्
 त्वयि। अन्वाता५सीदित्यनु—आता५सीत्। त्वयि तन्तुम्। तन्तुमेतम्। एतमित्येतम्॥ अयम्
 ते॥ ते योनिः। योनिर्ऋत्वियः। ऋत्वियो यतः। यतो जातः। जातो अरोचथाः। अरोचथा
 इत्यरोचथाः॥ तम् जानन्न। जानन्नग्ने। अग्न आ। आ रोह। रोहार्थ। अथा नः। नो वर्द्धय।
 वर्द्धया रयिम्। रयिमिति रयिम्॥ ॥ [२८] ॥

(ध्रुवः सत्रम् कृणुते यः सप्तत्रिंशच्च)

॥ १३ ॥

★

ममाग्ने। अग्ने वर्चः। वर्चो विहवेषु। विहवेष्वस्तु। विहवेष्विति वि—हवेषु। अस्तु वयम्।
 वयम् त्वा॥ त्वेन्धानाः। इन्धाना स्तनुवम्। तनुवम् पुषेम। पुषेमेति पुषेम॥ मह्यम् नमन्ताम्।
 नमन्ताम् प्रदिशः। प्रदिशश्चतस्रः। प्रदिश इति प्र—दिशः। चतस्रस्त्वया॥ त्वयाऽबद्ध्यख्येण।
 अबद्ध्यख्येण पृतनाः। अबद्ध्यख्येणेत्यधि—अख्येण। पृतना जयेम। जयेमेति जयेम॥ मम
 देवाः। देवा विहवे। विहवे सन्तु। विहव इति वि—हवे। सन्तु सर्वे॥ सर्व इन्द्रावन्तः। इन्द्रावन्तो
 मरुतः। इन्द्रावन्त इतीन्द्र—वन्तः। मरुतो विष्णुः। विष्णुरग्निः। अग्निरित्यग्निः॥ ममान्त-
 रित्खम्। अन्तरित्खमुरु। उरु गोपम्। गोपमस्तु। अस्तु मह्यम्। मह्यव्वातः। वातः पवताम्।
 पवताम् कामे॥ कामे अस्मिन्। अस्मिन्नित्यस्मिन्॥ मयि देवाः। देवा द्रविणम्। द्रविणमा।
 आ यजन्ताम्। यजन्ताम् मयि। मय्याशीः। आशीरस्तु। आशीरित्या—शीः। अस्तु मयि।
 मयि देवहूतिः। देवहूतिरिति देव—हूतिः॥ दैव्या होतारा। होतारा वनिषन्त। वनिषन्त पूर्वे॥

॥ [२९] ॥ पूर्वेऽरिष्टाः । अरिष्टाः स्याम । स्याम तनुवा । तनुवा सुवीराः । सुवीरा इति सु—
वीराः ॥ मह्य्यजन्तु । यजन्तु मम । मम यानि । यानि हव्या । हव्याऽऽकूतिः । आकूतिः सत्या ।
आकूतिरित्या—कूतिः । सत्या मनसः । मनसो मे । मे अस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ एनो मा । मा
नि । नि गाम् । गाम् कतमत् । कतमच् चन । चनाहम् । अहव्विश्वे । विश्वे देवासः । देवासो
अधि । अधि वोचत । वोचता मे । म इति मे ॥ देवीः षडुर्वीः । षडुर्वीरुरु । षडुर्वीरिति षट्—
उर्वीः । उरु णः । नः कृणोत । कृणोत विश्वे । विश्वे देवासः । देवास इह । इह वीरयदध्वम् ।
वीरयदध्वमिति वीरयदध्वम् ॥ मा हास्महि । हास्महि प्रजया । प्रजया मा । प्रजयेति प्र—जया ।
मा तनूभिः । तनूभिर् मा । मा रधाम । रधाम द्विषते । द्विषते सोम । सोम राजन्न । राजन्निति
राजन्न ॥ अग्निर् मन्युम् । मन्युम् प्रतिनुदन्न । प्रतिनुदन् पुरस्तात् । प्रतिनुदन्निति प्रति—नुदन्न ।
पुरस्ताददब्धः । ॥ [३०] ॥ अदब्धो गोपाः । गोपाः परि । गोपा इति गो—पाः । परि पाहि ।
पाहि नः । नस्त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ प्रत्यञ्चो यन्तु । यन्तु निगुतः । निगुतः पुनः । निगुत इति
नि—गुतः । पुनस्ते । तेऽमा । अमैषाम् । एषाम् चित्तम् । चित्तम् प्रबुधा । प्रबुधा वि । प्रबुधेति
प्र—बुधा । वि नेशत् । नेशदिति नेशत् ॥ धाता धातृणाम् । धातृणाम् भुवनस्य । भुवनस्य यः ।
यस्पतिः । पतिर् देवम् । देवः सवितारम् । सवितारमभिमातिषाहम् । अभिमातिषाहमित्यभि—
माति—साहम् ॥ इम्यज्ञम् । यज्ञमश्विना । अश्विनोभा । उभा बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् देवाः ।
देवाः पान्तु । पान्तु यजमानम् । यजमानम् न्यर्थात् । न्यर्थादिति नि—अर्थात् ॥ उरुव्यचा नः ।
उरुव्यचा इत्युरु—व्यचाः । नो महिषः । महिषः शर्म । शर्म यः सत् । यः सत् दस्मिन्न । अस्मि—
नहवे । हवे पुरुहूतः । पुरुहूतः पुरुषु । पुरुहूत इति पुरु—हूतः । पुरुष्विति पुरुषु ॥ स
नः । नः प्रजायै । प्रजायै हर्यश्व । प्रजाया इति प्र—जायै । हर्यश्व मृडय । हर्यश्वेति हरि—अश्व ।
मृडयेन्द्र । इन्द्र मा । मा नः । ॥ [३१] ॥ नो रीरिषः । रीरिषो मा । मा परा । परा दाः । दा इति
दाः ॥ ये नः । नः सपत्नाः । सपत्ना अप । अप ते । ते भवन्तु । भवन्त्विन्द्राग्निभ्याम् । इन्द्राग्निभ्या—
मव । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि—भ्याम् । अव बाधामहे । बाधामहे तान् । तानिति तान् ॥ वसवो
रुद्राः । रुद्रा आदित्याः । आदित्या उपरिस्पृशम् । उपरिस्पृशम् मा । उपरिस्पृशमित्युपरि—
स्पृशम् । मोग्रम् । उग्रम् चेतारम् । चेतारमधिराजम् । अधिराजमक्रन्न । अधिराजमित्यधि—

राजम्। अक्रन्नित्यक्रन्न॥ अर्वाञ्चमिन्द्रम्। इन्द्रममुतः। अमुतो हवामहे। हवामहे यः। यो
गोजित्। गोजिद् धनजित्। गोजिदिति गो—जित्। धनजिदश्चजित्। धनजिदिति धन—जित्।
अश्चजिद् यः। अश्चजिदित्यश्च—जित्। य इति यः॥ इमम् नः। नो यज्ञम्। यज्ञव्विहवे। विहवे
जुषस्व। विहव इति वि—हवे। जुषस्वास्य। अस्य कुर्मः। कुर्मो हरिवः। हरिवो मेदिनम्। हरिव
इति हरि—वः। मेदिनम् त्वा। त्वेति त्वा॥ ॥ [३२] ॥

(वनिषन्त पुरस्तान् मा त्रिचत्वारिंशच्च)

॥ १४ ॥

★

अग्नेर् मन्वे। मन्वे प्रथमस्य। प्रथमस्य प्रचेतसः। प्रचेतसो यम्। प्रचेतस इति प्र—चेतसः।
यम् पाञ्चजन्यम्। पाञ्चजन्यम् बहवः। पाञ्चजन्यमिति पाञ्च—जन्यम्। बहवः समिन्धते। समि-
न्धत इति सम्—इन्धते॥ विश्वस्याव्विशि। विशि प्रविविशिवाःसम्। प्रविविशिवाःसमीमहे।
प्रविविशिवाःसमिति प्र—विविशिवाःसम्। ईमहे सः। स नः। नो मुञ्चतु। मुञ्चत्वःहसः।
अःहस इत्यःहसः॥ यस्येदम्। इदम् प्राणत्। प्राणन्निमिषत्। प्राणदिति प्र—अनत्। निमिषद्
यत्। निमिषदिति नि—मिषत्। यदेजति। एजति यस्य। यस्य जातम्। जातम् जनमानम्।
जनमानम् च। च केवलम्। केवलमिति केवलम्॥ स्तौम्यग्निम्। अग्निम् नाथितः। नाथितो
जोहवीमि। जोहवीमि सः। स नः। नो मुञ्चतु। मुञ्चत्वःहसः। अःहस इत्यःहसः॥ इन्द्रस्य
मन्ये। मन्ये प्रथमस्य। प्रथमस्य प्रचेतसः। प्रचेतसो वृत्रघ्नः। प्रचेतस इति प्र—चेतसः।
वृत्रघ्नः स्तोमाः। वृत्रघ्न इति वृत्र—घ्नः। स्तोमा उप। उप माम्। मामुपागुः। उपागुरित्युप—
आगुः। यो दाशुषः। दाशुषः सुकृतः। सुकृतो हवम्। सुकृत इति सु—कृतः। हवमुप। उप
गन्ता। गन्ता सः॥ ॥ [३३] ॥ स नः। नो मुञ्चतु। मुञ्चत्वःहसः। अःहस इत्यःहसः॥
यः सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामम् नयति। सङ्ग्राममिति सम्—ग्रामम्। नयति सम्। सव्वशी। वशी
युधे। युधे यः। यः पुष्टानि। पुष्टानि सःसृजति। सःसृजति त्रयाणि। सःसृजतीति सम्—
सृजति। त्रयाणीति त्रयाणि॥ स्तौमीन्द्रम्। इन्द्रम् नाथितः। नाथितो जोहवीमि। जोहवीमि
सः। स नः। नो मुञ्चतु। मुञ्चत्वःहसः। अःहस इत्यःहसः॥ मन्वे वाम्। वाम् मित्राव-
रुणा। मित्रावरुणा तस्य। मित्रावरुणेति मित्रा—वरुणा। तस्य वित्तम्। वित्तः सत्यौजसा।

सत्यौजसा दृ॒हणा । सत्यौज॑सेति॒ सत्य—ओज॑सा । दृ॒हणा॒ यम् । यम् नुदे॑थे । नुदे॑थे इति॒ नुदे॑थे ॥ या राजा॑नम् । राजा॑न॒ स॒रथ॑म् । स॒रथ॑य्याथः । स॒रथ॑मिति॒ स—रथ॑म् । याथ॒ उ॒ग्रा । उ॒ग्रा ता । ता नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ यो वा॑म् । वा॒ स॒ रथः॑ । रथ॑ ऋजुर॑श्मिः । ऋजुर॑श्मिः सत्य॑धर्मा । ऋजुर॑श्मिरित्यु॒जु—र॑श्मिः । सत्य॑धर्मा मिथु॑ । सत्य॑ध॒मेति॒ सत्य—ध॒र्मा । मिथु॑श्चरन्तम् । चरन्तमु॒पया॑ति । उ॒पया॑ति दूषय॑न्न । उ॒पया॑तीत्यु॒प—या॑ति । दूषय॑न्निति॒ दूषय॑न्न ॥ स्तौमि॑ मि॒त्रावरु॑णा । ॥ [३४] ॥ मि॒त्रावरु॑णा नाथि॑तः । मि॒त्रावरु॑णेति॒ मि॒त्रा—वरु॑णा । नाथि॑तो जोह॑वीमि । जोह॑वीमि तौ । तौ नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ वा॒योः स॒वि॒तुः । स॒वि॒तुर् वि॒दथा॑नि । वि॒दथा॑नि मन्महे । मन्महे यौ । यावा॑त्मन्वत् । आ॒त्मन्वद् बिभृ॑तः । आ॒त्मन्वदित्या॑त्मन्—वत् । बिभृ॑तो यौ । यौ च । च र॒ख॒ष॒तः । र॒ख॒ष॒त इति॒ र॒ख॒ष॒तः ॥ यौ वि॒श्वस्य॑ । वि॒श्वस्य॑ परि॒भू । परि॒भू ब॒भूव॑तुः । परि॒भू इति॒ परि—भू । ब॒भूव॑तुस्तौ । तौ नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ उ॒प॒श्रेष्ठाः । श्रेष्ठा॑ नः । न आ॒शिषः॑ । आ॒शिषो॑ दे॒वयोः॑ । आ॒शिष॑ इत्या॑—शिषः । दे॒वयो॑र् ध॒र्मे । ध॒र्मे अ॒स्थिर॑न्न । अ॒स्थिर॑न्नित्य॒स्थिर॑न्न ॥ स्तौमि॑ वा॒युम् । वा॒यु॒ स॒वि॒तार॑म् । स॒वि॒तार॑म् नाथि॑तः । नाथि॑तो जोह॑वीमि । जोह॑वीमि तौ । तौ नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ र॒थी॒त॒मौ र॒थी॒नाम् । र॒थी॒त॒मा॒वि॒ति र॒थि—त॒मौ । र॒थी॒नाम॑हे । अ॒ह् उ॒तये॑ । उ॒तये॑ शु॒भम् । शु॒भम् ग॒मिष्ठौ । ग॒मिष्ठौ सु॒यमे॑भिः । सु॒यमे॑भि॒रश्वैः॑ । सु॒यमे॑भि॒रिति॒ सु—यमे॑भिः । अ॒श्वैरि॒त्यश्वैः॑ ॥ ययो॑र् वा॒म् । ॥ [३५] ॥ वा॒म् दे॒वौ । दे॒वौ दे॒वेषु॑ । दे॒वेष्व॑नि॒शित॑म् । अ॒नि॒शित॑मो॒जः । अ॒नि॒शित॑मि॒त्यनि॑—शितम् । ओज॑स्तौ । तौ नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ यद॑या॒तम् । अ॒या॒त॒व्व॒ह॒तुम् । व॒ह॒तु॒ सूर्या॑याः । सूर्या॑या॒स्त्रि॒च॒क्रेण॑ । त्रि॒च॒क्रेण॑ स॒स॒स॒दम् । त्रि॒च॒क्रेणे॑ति॒ त्रि—च॒क्रेण॑ । स॒स॒स॒दमि॑च्छ॒मानौ॑ । स॒स॒स॒दमि॑ति॒ सम्—स॒दम् । इ॒च्छ॒मा॒ना॒वि॒ती॒च्छ॒मा॒नौ ॥ स्तौमि॑ दे॒वौ । दे॒वाव॑श्वि॒नौ । अ॒श्वि॒नौ नाथि॑तः । नाथि॑तो जोह॑वीमि । जोह॑वीमि तौ । तौ नः॑ । नो मु॒ञ्चत॑म् । मु॒ञ्चत॑माग॑सः । आग॑स॒ इत्याग॑सः ॥ म॒रुता॑म् म॒न्वे । म॒न्वे अ॒धि । अ॒धि नः॑ । नो ब्रु॒वन्तु॑ । ब्रु॒वन्तु॑ प्र । प्रे॒माम् । इ॒माव्वा॑च॒म् । वा॒च॒व्वि॒श्वाम् । वि॒श्वाम॑वन्तु । अ॒वन्तु॑ वि॒श्वे । वि॒श्व इति॒ वि॒श्वे ॥ आ॒शून्हु॑वे । हु॒वे सु॒यमा॑न् । सु॒यमा॑नू॒तये॑ । सु॒यमा॑निति॒ सु—यमा॑न् । उ॒तये॑ ते । ते

नः । नो मुञ्चन्तु । मुञ्चन्त्वेनसः । एनस इत्येनसः ॥ तिग्ममायुधम् । आयुधव्वीडितम् । वीडितः सहस्वत् । सहस्वद् दिव्यम् । दिव्यः शर्द्धः । शर्द्धः पृतनासु ॥ [३६] ॥ पृतनासु जिष्णु । जिष्ण्विति जिष्णु ॥ स्तौमि देवान् । देवान् मरुतः । मरुतौ नाथितः । नाथितो जौहवीमि । जोहवीमि ते । ते नः । नो मुञ्चन्तु । मुञ्चन्त्वेनसः । एनस इत्येनसः । देवानाम् मन्वे । मन्वे अधि । अधि नः । नो ब्रुवन्तु । ब्रुवन्तु प्र । प्रेमाम् । इमाव्वैचम् । वाचव्वैश्वाम् । विश्वामवन्तु । अवन्तु विश्वे । विश्व इति विश्वे ॥ आशूनहुवे । हुवे सुयमान् । सुयमानूतये । सुयमानिति सु—यमान् । ऊतये ते । ते नः । नो मुञ्चन्तु । मुञ्चन्त्वेनसः । एनस इत्येनसः ॥ यदिदम् । इदम् मा । माऽभिश्चोचति । अभिश्चोचति पौरुषेयेण । अभिश्चोचतीत्यभि—श्चोचति । पौरुषेयेण दैव्येन । दैव्येनेति दैव्येन ॥ स्तौमि विश्वान् । विश्वान् देवान् । देवान् नाथितः । नाथितो जौहवीमि । जोहवीमि ते । ते नः । नो मुञ्चन्तु । मुञ्चन्त्वेनसः । एनस इत्येनसः । अनु नः । नोऽद्य । अद्यानुमतिः । अनुमतिरनु । अनुमतिरित्यनु—मतिः । अन्वित् ॥ [३७] ॥ इदनुमते । अनुमते त्वम् । अनुमत इत्यनु—मते । त्वव्वैश्वानरः । वैश्वानरो नः । न ऊत्या । ऊत्या पृष्ठः । पृष्ठो दिवि । दिवीति दिवि ॥ ये अप्रथेताम् । ये इति ये । अप्रथेताममितेभिः । अमितेभिरोजौभिः । ओजौभिर् ये । ओजौभिरित्योजः—भिः । ये प्रतिष्ठे । ये इति ये । प्रतिष्ठे अभवताम् । प्रतिष्ठे इति प्रति—स्थे । अभवताव्वसूनाम् । वसूनामिति वसूनाम् ॥ स्तौमि द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी नाथितः । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । नाथितो जौहवीमि । जोहवीमि ते । ते नः । ते इति ते । नो मुञ्चतम् । मुञ्चतमः सहसः । अहस इत्यहसः ॥ उर्वी रोदसी । उर्वी इत्युर्वी । रोदसी वरिवः । रोदसी इति रोदसी । वरिवः कृणोतम् । कृणोतम् ख्षेत्रस्य । ख्षेत्रस्य पत्नी । पत्नी अधि । पत्नी इति पत्नी । अधि नः । नो ब्रूयातम् । ब्रूयातमिति ब्रूयातम् ॥ स्तौमि द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी नाथितः । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । नाथितो जौहवीमि । जोहवीमि ते । ते नः । ते इति ते । नो मुञ्चतम् । मुञ्चतमः सहसः । अहस इत्यहसः ॥ यत् ते । ते वयम् । वयम् पुरुषत्रा । पुरुषत्रा यविष्ठ । पुरुषत्रेति पुरुष—त्रा । यविष्ठाविद्वांसः । अविद्वांसश्चकृम । चकृमा कत् । कच् चन । चनाऽऽगः । ॥ [३८] ॥ आग इत्यागः ॥ कृधी सु । स्वस्मान् । अस्मा अदितेः । अदितेरनागाः । अनागा वि । व्येनांसि । एनांसि शिश्रथः । शिश्रथो विष्वक् । विष्वगग्रे । अग्न

इत्यग्ने ॥ यथा ह । ह तत् । तद् वसवः । वसवो गौर्यम् । गौर्यम् चित् । चित् पदि । पदिषिताम् ।
सिताममुञ्चत । अमुञ्चता यजत्राः । यजत्रा इति यजत्राः ॥ एवा त्वम् । त्वमस्मत् । अस्मत् प्र ।
प्र मुञ्च । मुञ्चा वि । व्यश्हः । अश्हः प्र । प्रातारि । अतार्यग्ने । अग्ने प्रतराम् । प्रतराम् नः ।
प्रतरामिति प्र—तराम् । न आयुः । आयुरित्यायुः ॥ ॥ [३९] ॥

(गन्तां दूषयन्थू स्तौमि ययोः शब्दोऽनुमतिरनु चन चतुस्त्रिंशच्च)

॥ १५ ॥

★

॥ हरिः ॐ ॥

चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः — क्रम पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१५	३९

ॐ